

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 205/03-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. apríla 2004 v senáte zloženom z predsedu Eduarda Bárányu a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Juraja Babjaka prerokoval sťažnosť spoločnosti BASTAV, s. r. o., Hrabiny 1057, Tisovec, zastúpenej advokátom JUDr. I. M., Ž., ktorou namietala porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Revúca v konaniach vedených pod sp. zn. Cb 10/00 a Cb 103/00, a takto

r o z h o d o l :

1. Právo spoločnosti BASTAV, s. r. o., Hrabiny 1057, Tisovec, na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Revúca pod sp. zn. Cb 10/00 porušené bolo.

2. Právo spoločnosti BASTAV, s. r. o., Hrabiny 1057, Tisovec, na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Revúca pod sp. zn. Cb 103/00 porušené bolo.

3. Okresnému súdu Revúca prikazuje vo veciach vedených pod sp. zn. Cb 10/00 a Cb 103/00 konať bez zbytočných prietáhov.

4. Spoločnosti BASTAV, s. r. o., Hrabiny 1057, Tisovec, priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Revúca povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Revúca je povinný nahradiť spoločnosti BASTAV, s. r. o., Hrabiny 1057, Tisovec, trovy právneho zastúpenia vo výške 8 796 Sk (slovom osemtisíc sedemstodeväťdesiatšesť slovenských korún) na bankový účet advokáta JUDr. I. M. do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. júla 2003 doručená sťažnosť spoločnosti BASTAV, s. r. o., Hrabiny 1057, Tisovec (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. I. M., Ž., ktorou namieta porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jej právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) Okresným súdom Revúca (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. Cb 10/00 a Cb 103/00.

Ústavný súd 25. septembra 2003 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie uznesením č. k. III. ÚS 205/03-9.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Z uvedeného dôvodu ústavný súd využil možnosť postupu podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, pretože vzhľadom na charakter veci, kde je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 14. júla 2003 uvádza, že žalobnými návrhmi z 10. novembra 1999 sa domáhala na vecne a miestne príslušnom súde od odporcu zaplataenia žalovaných súm. Okresný súd na základe uvedených návrhov vydal 20. decembra 1999 platobné rozkazy, proti ktorým odporca podal odpor.

Rozsudkom z 23. novembra 2000 sp. zn. Cb 10/00 okresný súd žalobnému návrhu sťažovateľky vyhovel. Na základe odvolania odporcu Krajský súd v Banskej Bystrici ako odvolací súd uznesením zo 6. marca 2001 sp. zn. 41 Cob 11/01 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na opätovné prejednanie. Sťažovateľka podala 24. marca 2003 sťažnosť na zbytočné prieskumy predsedovi okresného súdu. Predseda okresného súdu listom z 22. mája 2003 označil sťažnosť za odôvodnenú.

Predseda okresného súdu sa na výzvu ústavného súdu vyjadril k sťažnosti stanoviskom doručeným 11. novembra 2003. Uviedol v ňom, že sťažnosť sťažovateľky považuje za odôvodnenú. Zároveň uviedol, že k tejto situácii došlo z objektívnych dôvodov, ktoré nie je možné ovplyvniť. Okresný súd je od svojho vzniku nedostatočne obsadený sudcami. Z uvedeného dôvodu sa množstvo nevybavených vecí napriek vysokému pracovnému úsiliu sudcov stále zvyšuje a nie je v ich silách túto situáciu zmeniť bez toho, aby súd nebol posilnený ďalšími sudcami, pričom uvedená situácia je už roky neúspešne avizovaná nadriadeným orgánom.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľky, vyjadrenia predsedu okresného súdu a najmä spisov okresného súdu sp. zn. Cb 10/00 a Cb 103/00 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. Cb 10/00

Sťažovateľka doručila 12. novembra 1999 okresnému súdu žalobu vo veci vydania platobného rozkazu voči žalovanému O. K. – PANORÁMA, R. (ďalej len „odporca“), s povinnosťou uhradiť istinu v sume 40 138 Sk s príslušenstvom z titulu neuhradených faktúr za prenájom nehnuteľnosti v sume 19 700 Sk a prenájom drobných a krátkodobých predmetov a hmotného investičného majetku v sume 300 Sk v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. K návrhu boli zároveň pripojené prílohy preukazujúce nárok sťažovateľky.

Sťažovateľka zároveň doručila okresnému súdu 12. novembra 1999 návrh na vydanie platobného rozkazu o zaplatenie 8 875,20 Sk s príslušenstvom z dôvodu neuhradených faktúr za telefónne hovory splatných v mesiacoch apríl 1999, máj 1999, jún 1999, august 1999 a september 1999 spolu s prílohami preukazujúcimi vyššie uvedené skutočnosti. Okresný súd zaslal sťažovateľke 22. novembra 1999 výzvu na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý bol v súdom stanovenej lehote uhradený.

Okresný súd vydal 20. decembra 1999 platobný rozkaz sp. zn. 1 Rob 611/99, ktorým uložil odporcovi do 15 dní od jeho doručenia zaplatiť sťažovateľke sumu 40 138 Sk s príslušenstvom a zároveň uhradiť trovy konania alebo podať odpor do 15 dní od doručenia platobného rozkazu.

Okresný súd 20. decembra 1999 vydal platobný rozkaz sp. zn. 1 Rob 612/99, ktorým uložil odporcovi uhradiť sumu 8 875,20 Sk s príslušenstvom a uhradiť trovy konania alebo podať odpor do 15 dní od doručenia platobného príkazu.

Odporca doručil 4. januára 2000 okresnému súdu odpor voči platobnému rozkazu sp. zn. 1 Rob 611/99, kde uvádza, že k nezaplateniu faktúr za nájom došlo z dôvodu neopravenia plynových kotlov, ktoré sťažovateľka sľúbila opraviť. Kotel bol opravený len v zadnej časti, v dôsledku čoho sa mohla prevádzkovať len predná časť objektu. Zároveň odporca podal 4. januára 2000 odpor voči platobnému rozkazu sp. zn. 1 Rob 612/99, kde uviedol, že neuhradené faktúry za telefón mieni využiť na zápočet pohľadávok so sťažovateľkou, pretože sa cíti byť jej konaním poškodený.

Okresný súd vyzval 10. februára 2000 sťažovateľku, aby sa k odporu vyjadrila do 15 dní od doručenia výzvy, a odporca bol vyzvaný, aby zaplatil súdny poplatok za odpor v sume 1 604 Sk. Právny zástupca sťažovateľky výzvu prevzal 14. februára 2000, pričom lehota na vyjadrenie skončila 29. februára 2000.

Predseda okresného súdu rozhodol 26. apríla 2000 uznesením č. k. Cb 10/00-22 o spojení vecí sp. zn. Cb 9/00, sp. zn. Cb 10/00 a sp. zn. Cb 11/00 na spoločné konanie v zmysle ustanovenia § 112 Občianskeho súdneho poriadku, pričom jednotlivé konania sa týkali prejednávania a rozhodovania nasledovných vecí:

- sp. zn. Cb 9/00 - suma 25 240 Sk s príslušenstvom - nárok sťažovateľky za poškodené a chýbajúce drobné a krátkodobé predmety,

- sp. zn. Cb 10/00 - suma 40 138 Sk s príslušenstvom - nárok sťažovateľky z titulu neuhradených faktúr za prenájom nehnuteľnosti a prenájom drobných a krátkodobých predmetov a hmotného investičného majetku,

- sp. zn. Cb 11/00 - suma 8 875,20 Sk s príslušenstvom - nárok sťažovateľky z titulu neuhradených faktúr za telefónne hovory.

Právny zástupca sťažovateľky na výzvu okresného súdu z 10. februára 2000, ktorej doručenie bolo vykázané 14. februára 2000, odpovedal listom z 30. mája 2000, ktorý bol okresnému súdu doručený 12. júna 2000.

Okresný súd vyzval 26. októbra 2000 právneho zástupcu sťažovateľky, aby do 21. novembra 2000 predložil preberací protokol inventárneho súpisu drobných a krátkodobých predmetov z 18. júla 1998 a odovzdávací protokol inventárneho súpisu drobných a krátkodobých predmetov z 1. septembra 1999 a aktuálny výpis z obchodného registra týkajúci sa sťažovateľky. Právny zástupca sťažovateľky predložil požadované doklady v stanovenej lehote. Zároveň okresný súd 26. októbra 2000 stanovil termín pojednávania na 23. november 2000.

Na pojednávaní 23. novembra 2000 bol vypočutý právny zástupca sťažovateľky, ktorý trval na pôvodnej žalobe v plnom rozsahu. Odporca trval na predchádzajúcich stanoviskách vyjadrených v odporoch ku jednotlivým platobným rozkazom. Sudkyňa okresného súdu na pojednávaní uznesením č. k. Cb 10/00-1 vylúčila na samostatné konanie vedené pod sp. zn. Cb 103/00 návrh sťažovateľky na zaplatenie sumy 25 420 Sk s príslušenstvom z titulu vyfakturovania chýbajúcich a poškodených drobných a krátkodobých predmetov z dôvodu, že je potrebné vykonať ďalšie dokazovanie vo veci v zmysle ustanovenia § 112 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, pričom v tejto veci bolo pojednávanie odročené na 9. január 2001. Pojednávanie vo veci sp. zn. Cb 10/00 bolo odročené na 27. november 2000 za účelom vyhlásenia rozsudku.

Rozsudok vo veci č. k. Cb 10/00-47 bol vyhlásený 27. novembra 2000 na pojednávaní bez účasti zástupcov oboch strán s tým, že odporca je povinný sťažovateľke uhradiť sumu 49 013,20 Sk s príslušenstvom do 3 dní od právoplatnosti rozsudku vrátane trov konania.

Odvolanie odporcu voči rozsudku z 27. novembra 2000 bolo okresnému súdu doručené 2. januára 2001 právnu zástupkyňou odporcu JUDr. V. B. (splnomocnenie odporcu z 29. decembra 2000). Okresný súd zaslal 5. januára 2001 odvolanie odporcu právnomu zástupcovi sťažovateľky, aby sa v lehote 5 dní od doručenia odvolania k nemu vyjadril. Okresný súd vyzval 5. januára 2001 odporcu, aby uhradil súdu poplatok za podané odvolanie do 5 dní od doručenia tohto uznesenia.

Okresný súd zaslal 8. januára 2001 prípis Mestskému úradu Revúca (ďalej len „mestský úrad“), aby v lehote 5 dní od doručenia tohto prípisu oznámil súdu, či sťažovateľka požiadala o súhlas na uzavretie nájomnej zmluvy v zmysle ustanovenia § 3 ods. 2 zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov v znení neskorších predpisov a či mestský úrad udelil súhlas na uzavretie nájomnej zmluvy. Mestský úrad listom doručeným okresnému súdu 16. januára 2001 oznámil, že sťažovateľka ani odporca nežiadali o udelenie súhlasu, preto mestský úrad takýto súhlas na uzavretie nájomnej zmluvy neudelil.

Okresný súd zaslal 24. januára 2001 spis sp. zn. Cb 10/00 Krajskému súdu v Banskej Bystrici z dôvodu odvolania podaného právnu zástupkyňou odporcu.

Krajský súd v Banskej Bystrici vydal 6. marca 2001 uznesenie sp. zn. 41 Cob 11/01, ktorým rozsudok okresného súdu z 23. novembra 2000 č. k. Cb 10/00-47 zrušil a v zmysle ustanovenia § 221 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku mu bola vec vrátená ako súdu prvého stupňa na ďalšie konanie z dôvodu, že odporca v odvolaní namietol neplatnosť nájomnej zmluvy o nájme nebytových priestorov od začiatku, v dôsledku čoho nastala nová skutočnosť v konaní.

Okresný súd v úradnom zázname z 18. júna 2003 uviedol, že odporca 10. júla 2002 nastúpil výkon trestu odňatia slobody, nachádza sa v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v K. na základe odsúdenia v trestnej veci Okresného súdu Revúca sp. zn. 1 T 73/02 na súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov a 6 mesiacov.

Okresný súd prípisom z 19. júna 2003 požiadal Bytové hospodárstvo, s. r. o., Revúca (ďalej len „bytové hospodárstvo“) o vyjadrenie do 12 dní od doručenia prípisu, aká bola výška obvyklého nájomného za 1 m² za užívanie obdobných nebytových priestorov ako priestory, ktoré sťažovateľka prenajala odporcovi, v období od 1. júla 1998 do 31. augusta 1999. Okresný súd zaslal prípis 19. júla 2003 právnomu zástupcovi sťažovateľky, aby v lehote 12 dní od doručenia prípisu oznámil výmeru prenajatých priestorov na základe nájomnej zmluvy z 18. júla 1998. Odpoveď bytového hospodárstva bola okresnému súdu doručená 24. júna 2003. Právny zástupca sťažovateľky doručil odpoveď na prípis okresného

súdu v stanovenej lehote. Na základe úradného záznamu okresného súdu zo 14. novembra 2003 boli dopytom na bytové hospodárstvo zistené obdobné nebytové priestory, ako mal v prenájme odporca.

V úradnom zázname okresného súdu zo 14. novembra 2003 je uvedené, že odporca sa nachádza v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v K., kde si odpykáva úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov a 6 mesiacov so zaradením do prvej nápravno-výchovnej skupiny. Výkon trestu odňatia slobody odporca nastúpil 10. júla 2002. Zároveň okresný súd stanovil 14. novembra 2003 termín pojednávania na 8. január 2004.

Okresný súd zaslal 19. novembra 2003 prípis D. R., nájomcovi obdobných nebytových priestorov, ako mal prenajaté odporca, aby v lehote 12 dní od doručenia prípisu oznámil súdu výšku čistého mesačného nájomného v období od 19. júla 1998 do 1. septembra 1999. Odpoveď na prípis bola zaslaná v súdom stanovenej lehote. Okresný súd prípisom z 19. novembra 2003 požiadal Okresný úrad Revúca, odbor živnostenský, aby do 12 dní od doručenia prípisu zaslal opis živnostenského listu odporcu. Odpoveď bola zaslaná v súdom stanovenej lehote.

Okresný súd zaslal spis sp. zn. Cb 10/00 26. novembra 2003 ústavnému súdu. Ústavný súd vyššie uvedený spis zaslal 5. januára 2004 okresnému súdu z dôvodu vytýčenia termínu pojednávania na 8. január 2004.

Na pojednávaní 8. januára 2004 vypovedal právny zástupca sťažovateľky, že sa domáha zaplataenia žalovanej sumy z právneho titulu bezdôvodného obohatenia, pretože odporca užíval prenajaté nebytové priestory aj telefónnu stanicu. Právna zástupkyňa odporcu namietala výšku úrokov aj sumu za prenajatie drobných a krátkodobých predmetov a nebytových priestorov. Právny zástupca sťažovateľky pristúpil na výšku úrokov navrhnutých právnou zástupkyňou odporcu. Na základe vyššie uvedených výpovedí bol na pojednávaní vyhlásený čiastočný rozsudok č. k. Cb 10/00-99 v zmysle ustanovenia § 153 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Zároveň okresný súd vyzval obe strany, aby sa vo zvyšnej časti sporu mimosúdne dohodli v lehote do 15 dní od pojednávania.

Právny zástupca sťažovateľky zaslal 15. januára 2004 právnej zástupkyňi odporcu návrh na mimosúdnu dohodu, ktorú zároveň zaslal 4. februára 2004 faxom aj okresnému súdu. Okresný súd vyzval 4. februára 2004 právnu zástupkyňu odporcu, aby sa vyjadrila k písomnému návrhu sťažovateľky na dohodu mimosúdnym zmierom.

Okresný súd vyzval 5. marca 2004 právneho zástupcu sťažovateľky, aby sa vyjadril v lehote 7 dní od doručenia prípisu, či trvá na podanom návrhu ohľadom sumy, ktorá ostáva predmetom konania. Právne mu zástupcovi sťažovateľky bolo 8. marca 2004 doručené faxové vyjadrenie, že právna zástupkyňa odporcu súhlasí s návrhom na uzavretie mimosúdnej dohody z 15. januára 2004.

Okresný súd stanovil 17. marca 2004 termín pojednávania na 3. jún 2004 za účelom schválenia zmiernu týkajúceho sa predmetu sporu - sumy 39 538 Sk s príslušenstvom.

Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. Cb 103/00

Sťažovateľka doručila okresnému súdu 12. novembra 1999 návrh na vydanie platobného rozkazu o zaplatenie 25 240 Sk s príslušenstvom. Sťažovateľka vypovedala nájomnú zmluvu z dôvodu jej opätovného porušenia a vyfakturovala za chýbajúce a poškodené drobné a krátkodobé predmety sumu 25 240 Sk s príslušenstvom. K návrhu na vydanie platobného rozkazu boli zároveň priložené dokumenty preukazujúce výšku vyfakturovanej sumy a doklady preukazujúce relevantné skutočnosti.

Okresný súd vyzval 22. novembra 1999 sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku vo veci sp. zn. 1 Rob 610/99, ktorý uhradila v stanovenej lehote. Okresný súd vydal 20. decembra 1999 platobný rozkaz sp. zn. 1 Rob 610/99, ktorým uložil odporcovi do 15 dní od jeho doručenia zaplatiť sťažovateľke sumu 25 240 Sk s príslušenstvom a uhradiť trovy konania alebo podať v rovnakej lehote odpor.

Odporca doručil 4. januára 2000 okresnému súdu odpor voči platobnému rozkazu sp. zn. 1 Rob 610/99, v ktorom uviedol, že vyfakturované položky nie sú opodstatnené.

Okresný súd vyzval 10. februára 2000 sťažovateľku, aby sa vyjadrila k podanému odporu do 15 dní od doručenia výzvy. Právny zástupca sťažovateľky prevzal predmetnú výzvu 14. februára 2000.

Predseda okresného súdu rozhodol 26. apríla 2000 uznesením č. k. Cb 10/00-22 o spojení vecí sp. zn. Cb 9/00, sp. zn. Cb 10/00 a sp. zn. Cb 11/00 na spoločné konanie v zmysle ustanovenia § 112 Občianskeho súdneho poriadku.

Okresnému súdu bolo 12. júna 2000 doručené vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľky k podanému odporu, v ktorom argumenty odporcu odmietol ako neodôvodnené a uviedol ďalšie dôkazy na podporu svojich tvrdení.

Okresný súd na pojednávaní 23. novembra 2000 vylúčil uznesením č. k. Cb 10/00-43 na samostatné konanie vedené pod sp. zn. Cb 103/00 návrh sťažovateľky na zaplatenie sumy 25 420 Sk s príslušenstvom z titulu vyfakturovania chýbajúcich a poškodených drobných a krátkodobých predmetov z dôvodu, že je potrebné vykonať ďalšie dokazovanie vo veci v zmysle ustanovenia § 112 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Pojednávanie v tejto veci bolo zároveň odročené na 9. január 2001.

Okresný súd vyzval 27. novembra 2000 právneho zástupcu sťažovateľky, aby najneskôr do termínu pojednávania stanoveného na 9. január 2001 predložil dôkazy preukazujúce výšku nadobúdacej ceny jednotlivých chýbajúcich a poškodených drobných a krátkodobých predmetov vyfakturovaných odporcovi na faktúre č. 300999-1 z 30. septembra 1999 a zároveň originál preberacieho protokolu z 18. júla 1998 a odovzdávacieho protokolu z 1. septembra 1999.

Odporca splnomocnil 4. januára 2001 JUDr. V. B., aby ho zastupovala v konaní sp. zn. Cb 103/00. Okresnému súdu bola 5. januára 2001 doručená žiadosť právnej zástupkyne odporcu o odročenie pojednávania z dôvodu jej účasti na inom pojednávaní na okresnom súde.

Okresný súd odročil 8. januára 2001 pojednávanie na 20. február 2001. Právny zástupca sťažovateľky predložil 8. januára 2001 dokumenty požadované okresným súdom a ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní 9. januára 2001 z dôvodu účasti na inom pojednávaní na Krajskom súde v Žiline. Okresný súd zaslal 8. januára 2001 prípis mestskému úradu, aby v lehote 5 dní od doručenia prípisu oznámil, či udelil súhlas na uzavretie zmluvy o prenájme nebytových priestorov medzi sťažovateľkou a odporcom. Mestský úrad zaslal odpoveď v súdom stanovenej lehote.

Právny zástupca sťažovateľky zaslal faxom 19. februára 2001 okresnému súdu ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní 20. februára 2001 z dôvodu účasti na výsluchu v trestnej veci na Okresnom úrade vyšetrovania Policajného zboru v Žiline. Zároveň uviedol, že konateľ sťažovateľky je v uvedenom termíne na služobnej ceste v zahraničí. Na pojednávaní 20. februára 2001 vypovedala právna zástupkyňa odporcu. Pojednávanie bolo uznesením odročené na 15. marec 2001 za účelom doplnenia dokazovania.

Okresný súd vyzval 23. februára 2001 právneho zástupcu sťažovateľky, aby sa vyjadril k pripojenej zápisnici z pojednávania 20. februára 2001 a najneskôr do 5 dní pred termínom pojednávania 15. marca 2001 doplnil dôkazy požadované súdom.

Okresný súd odročil 12. marca 2001 pojednávanie stanovené na termín 15. marca 2001 na neurčito z dôvodu nesplnenia prípisu okresného súdu z 23. februára 2001 právnym zástupcom sťažovateľky.

Okresný súd zaslal opätovne 6. apríla 2001 prípis právnemu zástupcovi sťažovateľky, ktorý neodpovedal na prípis z 23. februára 2001, aby sa vyjadril k zápisnici z pojednávania 20. februára 2001 a doplnil dôkazy v lehote 12 dní od doručenia prípisu. Právny zástupca sťažovateľky požiadal 24. apríla 2001 okresný súd o poskytnutie primeranej lehoty na mimosúdne vysporiadanie súdneho sporu.

Okresný súd zaslal 8. júna 2001 právnemu zástupcovi sťažovateľky prípis, aby v lehote 12 dní od doručenia prípisu oznámil, či došlo k vyriešeniu sporu mimosúdnou

cestou, a v prípade uzavretia dohody aby ju v opise predložil súdu. Právny zástupca sťažovateľky v odpovedi doručenej okresnému súdu 18. júna 2001 uviedol, že nedošlo k mimosúdnej dohode a trvá na podanom návrhu.

Okresný súd v úradnom zázname z 18. júna 2003 uviedol, že odporca sa nachádza v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v K. na základe odsúdenia v trestnej veci okresného súdu sp. zn. 1 T 73/02 na súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov a 6 mesiacov. Odporca nastúpil výkon trestu 10. júla 2002.

Okresný súd zaslal 19. júna 2003 prípis právnenému zástupcovi sťažovateľky, aby sa do 12 dní od doručenia prípisu vyjadril k neplatnosti nájomnej zmluvy medzi sťažovateľkou a odporcom a k prípisu z 23. februára 2001, na ktorý neodpovedal, z dôvodu pokusu o riešenie sporu mimosúdnou cestou. Právny zástupca sťažovateľky prevzal prípis 23. júna 2003. Odpoveď právneho zástupcu sťažovateľky nebola okresnému súdu v stanovenej lehote zaslaná, preto okresný súd urgoval zaslanie odpovede na prípis z 19. júna 2003. Právny zástupca sťažovateľa urgenciu prevzal 11. júla 2003.

Okresný súd stanovil 30. júla 2003 termín pojednávania na 25. september 2003. Okresnému súdu bolo 15. augusta 2003 doručené vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľky, že v prípade neplatnosti zmluvy o prenájme ide o bezdôvodné obohatenie podľa ustanovenia § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka a požaduje vzhľadom na časový odstup peňažnú náhradu označených hnuiteľných vecí ako ekonomickú protihodnotu toho, čo už v súčasnosti nie je možné vydať, žiada teda žalobnému návrhu vyhovieť v celom rozsahu.

Okresnému súdu bola 9. septembra 2003 doručená žiadosť právnej zástupkyne odporcu, ktorá požiadala o odročenie pojednávania vzhľadom na skutočnosť, že odporca je vo výkone trestu odňatia slobody a právna zástupkyňa v kúpeľoch. Okresný súd vyzval 10. septembra 2003 právnu zástupkyňu odporcu, aby obratom predložila dôkaz o svojom pobyte v kúpeľoch, pretože výkon trestu odňatia slobody odporcu nie je dôvod na odročenie pojednávania.

Okresnému súdu bolo 18. septembra 2003 doručené vyjadrenie právnej zástupkyne odporcu, v ktorom navrhla, aby pojednávanie prebehlo bez jej a odporcovej prítomnosti. Okresnému súdu bolo 25. septembra 2003 doručené faxové podanie právneho zástupcu sťažovateľky, v ktorom sa ospravedlnil za neprítomnosť na pojednávaní z dôvodu kolízie viacerých termínov a žiadal, aby súd rozhodol aj v jeho neprítomnosti, aby nenastali prieťahy v konaní. Právny zástupca sťažovateľky zároveň uviedol, že trvá v plnom rozsahu na doterajších podaniach.

Pojednávanie na okresnom súde 25. septembra 2003 sa uskutočnilo v neprítomnosti oboch strán sporu. Okresný súd na pojednávaní vyhlásil rozsudok č. k. Cb 103/00-81, ktorým návrh sťažovateľky zamietol. Rozsudok bol právnemu zástupcovi sťažovateľky doručený 29. septembra 2003. Rozsudok bol právnej zástupkyňi odporcu doručený 30. septembra 2003. Okresnému súdu bolo 16. októbra 2003 doručené odvolanie právneho zástupcu sťažovateľky voči rozsudku okresného súdu z 25. septembra 2003 č. k. Cb 103/00-81.

Okresný súd zaslal 16. októbra 2003 odvolanie právnej zástupkyňi odporcu, aby sa v lehote 5 dní od doručenia odvolania k nemu vyjadrila. V spise okresného súdu sp. zn. Cb 103/00 je uvedená na strane 94 poznámka sudkyne okresného súdu, aby bol uvedený spis predložený Krajskému súdu v Banskej Bystrici v súvislosti s odvolaním právneho zástupcu sťažovateľky. Listom ústavného súdu z 2. decembra 2003 bol spis sp. zn. Cb 103/00 vyžiadaný z Krajského súdu v Banskej Bystrici kvôli rozhodnutiu vo veci.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, v zmysle ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Len prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby neodstráni a nemôže odstrániť. Až právoplatným rozhodnutím, bez ohľadu na to, či vyznie v prospech alebo neprospech účastníka, sa vytvára právna istota. Preto na naplnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecný súd iba o veci konal a nerozhodol ju s účinkami právoplatnosti a prípadne vykonateľnosti svojho meritórneho rozhodnutia.

Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní, ako to konštantne ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvádza, až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 26/95, I. ÚS 10/98, I. ÚS 89/99 a ďalšie). Zároveň je potrebné uviesť, že ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (napr. rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 28/01).

Sťažovateľka využila právny prostriedok, ktorého uplatnenie sa vyžaduje pred podaním návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, a podala prostredníctvom svojho právneho zástupcu sťažnosť na opakované prietahy listom z 24. marca 2003. Predseda okresného súdu vo svojej odpovedi z 22. mája 2003 považoval sťažnosť za odôvodnenú a uviedol, že k prietahom dochádza z objektívnych príčin, pretože okresný súd je nedostatočne obsadený sudcami.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru,

ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu.

Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. Cb 10/00

Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd bral do úvahy právny a skutkový stav posudzovanej veci. Predmetom konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. Cb 10/00 je žaloba o zaplatenie sumy 40 138 Sk s príslušenstvom podaná kvôli neuhradeniu faktúr za prenájom nehnuteľnosti a prenájom drobných a krátkodobých predmetov a hmotného investičného majetku a sumy 8 875,20 Sk s príslušenstvom týkajúcej sa neuhradených faktúr za telefónne hovory.

Konanie v predmetnej veci nie je možné pokladať za zložité z hľadiska právnej ani skutkovej stránky z dôvodu, že zo zmluvy uzavretej medzi sťažovateľkou a odporcom vyplývala povinnosť uhradiť sumy za prenájom nehnuteľnosti, prenájom drobných a krátkodobých predmetov a hmotného investičného majetku a faktúr za telefónne hovory za presne ustanovených podmienok.

Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. marca 2001 sp. zn. 41 Cob 11/01 bol rozsudok prvostupňového súdu z 23. novembra 2000 č. k. Cb 10/00-47 vo vyššie uvedenom konaní zrušený kvôli argumentácii odporcu v odvolaní, že zmluva uzavretá medzi ním a sťažovateľkou bola od začiatku neplatná z dôvodu, že mestský úrad neudelil na uzavretie zmluvy súhlas, čím nastala zmena v posudzovaní uvedenej veci po právnej stránke. Krajský súd však v odôvodnení predmetného uznesenia uviedol právny názor záväzný pre okresný súd v zmysle ustanovenia § 226 Občianskeho súdneho poriadku, čím bol pre okresný súd vytýčený smer ďalšieho postupu v konaní a dokazovania vo veci.

Vyššie uvedený názor ústavného súdu je navyše podporený aj skutočnosťou, že po opätovnom prejednaní veci okresným súdom došlo hneď na prvom pojednávaní vo veci 8. januára 2004 k dohode medzi právnymi zástupcami sťažovateľky a odporcu ohľadom

finančných nárokov vyplývajúcich z predmetu sporu týkajúcich sa úhrady finančnej sumy za prenájom drobných a krátkodobých predmetov a hmotného investičného majetku a úhrady faktúr za telefónne hovory.

Uvedenú skutočnosť potvrdil aj okresný súd vo svojom čiastočnom rozsudku z 8. januára 2004 č. k. Cb 10/00-99. Vo zvyšnej časti nároku týkajúceho sa úhrady sumy za prenájom nehnuteľnosti sa obe strany mimosúdne dohodli a vo veci je vytýčené pojednávanie na 3. jún 2004 za účelom schválenia zmieru okresným súdom.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že v správaní s'ťažovateľky a odporcu v danom konaní neboli zistené žiadne okolnosti, ktoré by prispeli k predlžovaniu konania.

Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní, ústavný súd zistil, že okresný súd postupoval vo veci plynulo v období od 12. novembra 1999, keď boli návrhy s'ťažovateľky na vydanie platobných rozkazov okresnému súdu doručené, až do 26. apríla 2000, keď boli uznesením predsedu okresného súdu č. k. Cb 10/00-22 veci vedené pod sp. zn. Cb 9/00, sp. zn. Cb 10/00 a sp. zn. Cb 11/00 spojené na spoločné konanie v zmysle ustanovenia § 112 Občianskeho súdneho poriadku.

Okresný súd v predmetnej veci neuskutočnil žiadne úkony od 26. apríla 2000 do 26. októbra 2000. Ústavný súd však v tejto súvislosti vzal do úvahy lehotu potrebnú na naštudovanie a prípravu spisov v nadväznosti na uznesenie predsedu okresného súdu z 26. apríla 2000 č. k. Cb 10/00-22 o spojení vecí na spoločné konanie a túto nečinnosť okresného súdu nepovažoval za zbytočné priet'ahy v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu týkajúcej sa tejto oblasti (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 35/01, II. ÚS 21/01).

Okresný súd ďalej postupoval plynulo v konaní od 26. októbra 2000 do 2. apríla 2001. Ústavný súd ďalej zistil, že k zbytočným priet'ahom v dôsledku nečinnosti okresného

súdu v trvaní dvadsiatich šiestich mesiacov došlo v období od 2. apríla 2001 do 18. júna 2003. V tomto časovom úseku okresný súd vo veci vedenej pod sp. zn. Cb 10/00 vôbec nekonal. Okresný súd postupoval v predmetnej veci opäť plynulo od 18. júna 2003.

Ústavný súd po zvážení všetkých okolností pri hodnotení postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Cb 10/00 dospel k názoru, že v tomto konaní bolo porušené právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. Cb 103/00

V konaní vedenom pod sp. zn. Cb 103/00 je predmetom konania zaplataenie sumy 25 240 Sk s príslušenstvom za chýbajúce a poškodené drobné a krátkodobé predmety z dôvodu vypovedania zmluvy o prenájme nehnuteľnosti. Konanie v posudzovanej veci nie je z hľadiska právnej stránky zložité, pretože v danej oblasti je vypracovaná rozsiahla judikatúra. Po skutkovej stránke sa daná vec javí zložitejšia z dôvodu protichodnosti tvrdení oboch strán sporu. Táto skutočnosť však nemôže byť v žiadnom prípade ospravedlnením dĺžky konania v danej veci, pretože dôraznejším postupom okresného súdu bolo možné dospieť k rozhodnutiu vo veci.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z hľadiska uvedeného kritéria nemožno vysloviť záver, že sťažovateľka podstatne prispela k zdlhavosti predmetného konania s výnimkou, keď právny zástupca sťažovateľky nereagoval na výzvu okresného súdu z 23. februára 2001, aby sa písomne vyjadril k zápisnici z pojednávania 20. februára 2001, a to do 5 dní od doručenia prípisu, pričom doručenie bolo vykázané 28. februára 2001.

Z dôvodu nezaslania vyjadrenia právnym zástupcom sťažovateľky okresný súd odročil 12. marca 2001 termín pojednávania stanovený na 15. marec 2001 na neurčito. Okresný súd prípisom zo 6. apríla 2001 opätovne požiadal právneho zástupcu sťažovateľky

o vyjadrenie, pričom na tento prípis právny zástupca sťažovateľky v súdom stanovenej lehote odpovedal. Ústavný súd nezistil ďalšie skutočnosti v správaní sťažovateľky a odporcu, ktoré by prispeli k predĺžovaniu konania.

Tretím hodnotiacim kritériom, ktorým ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu vyššie uvedeného práva, ústavný súd zistil, že tomu tak je, a to bez existencie zákonnej prekážky.

V posudzovanom konaní ústavný súd zistil, že okresný súd konal plynulo vo veci od 22. novembra 1999 až do 8. júna 2001. V období od 18. júna 2001 do 18. júna 2003 okresný súd v predmetnej veci vôbec nekonal, čím došlo k zbytočným prietahom v dĺžke dvadsiatich štyroch mesiacov. V období od 18. júna 2003 okresný súd opäť postupoval v danej veci plynulo.

Ústavný súd po zvážení všetkých okolností pri hodnotení postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Cb 103/00 dospel k názoru, že v tomto konaní bolo porušené právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie veci v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 11. novembra 2003 ku konaniam vedeným na okresnom súde pod sp. zn. Cb 10/00 a Cb 103/00 uviedol, že k prietahom v posudzovanom konaní došlo z objektívnych príčin. Ústavný súd v zmysle rozhodovacej činnosti v tejto oblasti poznamenáva, že „je vecou štátu a organizácie práce súdov, aby za situácie, keď tomu nebráni žiadna zákonná prekážka, nedochádzalo k zbytočným prietahom v konaní“ (napr. rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 64/00 alebo I. ÚS 19/00).

Právo zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy sa realizuje takým konaním všeobecných súdov, ktoré plynulo smeruje k odstráneniu právnej neistoty osoby, ktorá sa obrátila na súd v konkrétnej veci (rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 40/97).

Ústavný súd v tejto súvislosti zároveň pripomína, že v súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru je ustálený názor, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, ho nezbavuje zodpovednosti za zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. rozhodnutia sp. zn. III. ÚS 17/02, II. ÚS 120/02). Povahu objektívnych príčin možno priznať právnym udalostiam, ale uplatnenie ústavou zaručeného práva sa nemôže zmariť nenáležitým správaním štátnych orgánov, ktoré v mene štátu zabezpečujú plnenie práv zaručených ústavou (napr. rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 145/02).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv a slobôd vzniklo nečinnosťou, môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol o porušení práva sťažovateľky, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

V konkrétnych okolnostiach posudzovaných konaní vidí ústavný súd nemajetkovú ujmu sťažovateľky v pretrvávajúcej neistote týkajúcej sa oboch konaní (vyše troch rokov)

ohľadom možnosti vysporiadať svoje právne a finančné vzťahy s odporcom prostredníctvom súdu a zároveň aj vysokých finančných výdajoch spätých s uplatňovaním majetkových práv vyplývajúcich z bežnej podnikateľskej činnosti, čo môže mať v konečnom dôsledku vplyv na schopnosť sťažovateľky plniť svoje finančné záväzky a následne samotnú existenciu sťažovateľky ako podnikateľského subjektu. Preto ústavný súd uznal za primerané finančné zadost'učinenie vo výške 40 000 Sk.

Právny zástupca sťažovateľky vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 14. apríla 2004 vyčíslil trovy konania za tri právne úkony po 4 270 Sk a režijný paušál trikrát 128 Sk. V súlade s ustanovením § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom uhrádza účastník zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý zakotvuje výnimku z tejto zásady, ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia, pretože ústavný súd rozhodol, že označené základné práva sťažovateľky boli porušené, a teda mala vo veci úspech.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom a podľa ktorého ak predmet sporu nie je oceneľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna tretina výpočtového základu. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceneľná peniazmi.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Vzhľadom na skutočnosť, že dva úkony právnej služby boli zrealizované v roku 2003, ústavný súd vychádzal pri týchto úkonoch z oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky, podľa ktorého za prvý polrok 2002 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 12 811 Sk, preto ústavný súd priznal náhradu trov za dva úkony právnej pomoci, každý v hodnote 4 270 Sk. Ústavný súd

rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 19 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., t. j. dvakrát 128 Sk. Ústavný súd nepriznal náhradu za úkon právneho zastúpenia, ktorý spočíval vo vypracovaní sťažnosti na postup súdu z 24. marca 2003, pretože nešlo o úkon spojený so zastupovaním v konaní pred ústavným súdom.

Podľa takto určených kritérií je správny výpočet trov v sume 8 796 Sk, ktorú ústavný súd zaviazal uhradiť právnemu zástupcovi sťažovateľa okresný súd na účet právneho zástupcu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2004